
ÖZBEKİSTAN'DA YENİ LİDER- YENİ BİR DÖNEM

02.12.2016

Milligazete, 1 Aralık 2016

Avrasya coğrafyası; Soğuk Savaş sonrası dönemde, özellikle de 11 Eylül ile birlikte yoğun bir güç mücadelesine sahne olmaya devam ediyor. Afganistan sonrası yönünü Kuzey Afrika-Ortadoğuya çeviren Son Büyük Oyun, daha önceki yazılarımızda da altını çizdiğimiz üzere bir kez daha istikameti bu merkez coğrafyaya çevirmeye başlamış durumda.

Başlangıçta doğrudan askeri müdahalelere sahne olan bölge, sonrasında aşamalı bir şekilde yerini dolaylı yöntem-araçlarla bırakmış olan bir güç mücadelesi ile karşı karşıya bulunuyor. Bu yöntemlerin başında da geçiş sürecinde bulunan ülkeleri önce iktisadi-siyasi açılardan istikrarsızlaştırıp, sonrasında ise milli irade soslu sokak darbeleri üzerinden bir iktidar değişikliği gerçekleştirmek geliyor.

Bu yöntemde kullanılan gözde araçlar ise bir takım Sivil Toplum Kuruluşları (STK), uluslararası bağımsız örgütler ve onların bölgedeki yerli uzantıları. Bu tür yapıların kullandıkları en etkin malzeme/gerekçe ise, bu ülkelerdeki demokratikleşme süreçleri ve bu bağlamda seçimler. Son 10-15 yılda bu coğrafyada seçimler tam manasıyla bıçak sırtı gidiyor. Dolayısıyla her bir seçim kendi içerisinde fazlasıyla önem arz ediyor.

2000li yılların başına damgasını vuran Renkli Devrimler/Darbeler süreci bunun en temel göstergesi. Bu operasyonlara maruz kalmış hiç bir ülkede bugüne kadar bırakın güçlü bir demokrasinin inşasını, var olan önceki istikrar-bütünlük bile tekrar sağlanabilmiş değil. Nitekim bu ülkelerden Gürcistan, Ukrayna ve Kırgızistanın hali ortada. Bu ülkeler, gelinen aşama itibarıyla ya bölünmüş-bölünmek üzere ya da halen bir iç savaş endişesini ara ara kendisini gösteren çatışmalarla derinden hissediyor.

Bu müdahalelerden birisi de Mayıs 2005te Özbekistanın Andican şehrinde, sınırdan geçen ve Akramiler/Ekremiler adı altında faaliyet gösteren bir tabela terör örgüt ile gerçekleştirilmek istenildi. Özbekistanın ilk Devlet Başkanı rahmetli İslam Kerimovun tabiriyle Kırgızistan Modeli bu ülke üzerinde tatbik edilmeye çalışıldı. Sonrası malum. Renkli Devrimler/Darbeler Özbekistanda duvara tosladı. Özbek halkı kendi iradesine yönelik herhangi bir dış müdahaleyi kabul

etmeyeceğini çok net bir şekilde ortaya koydu, ülkesine sahip çıktı ve oyunu bozdu.

Özbekistanda 4 Aralık Seçimleri

Özbekistan birkaç gün sonra yeni bir seçime gidecek. Şu ana kadar ülke fazlasıyla sakin. Ümit edilir ki seçim günü ve sonrasında da bu huzur devam eder. Özbekistan seçimleri, bölge üzerindeki küresel güç mücadelesinin bir parçası olmamalı. Özbekistandaki yönetim ve Özbek halkı üzerinde bir baskının olmaması bu açıdan oldukça elzem. Yeni bir lider ve yeni bir dönem açısından bu fazlasıyla gerekli. Dolayısıyla bu seçim süreci, en az bundan öncekiler kadar önemli.

Evet, Özbekistan/Özbek halkı yeni döneme güçlü bir demokrasi anlayışı ve sandıktan çıkacak yeni bir liderlik ile geçmek istiyor. Bunun için ülkedeki seçim süreci aynı zamanda ülkedeki demokratikleşme sürecinin geldiği aşama adına da önemli bir sınav olarak kabul ediliyor. Bu noktada sandık; ülkede son 25 yılda gerçekleştirilen reformlar, eşitlik, özgürlük, şeffaflık ve demokrasi ilkelerine uygunluğun geldiği aşamayı test etme adına önemli bir gösterge.

Orta Asyanın en büyük nüfusuna sahip Özbekistanda yapılacak devlet başkanlığı erken seçiminde 21,5 milyon Özbek seçmenin oy kullanması bekleniyor. Merkez Seçim Komisyonu Başkanı Mirzo-Uluğbek Abdusalomov, Taşkente düzenlediği basın toplantısında ülke genelinde 14 seçim bölgesi oluşturulduğunu, yurtdışındaki Özbek vatandaşlarının oy kullanabilmesi için de 20den fazla ülkede 44 seçim sandığının kurulduğunu açıkladı. Yurtdışında kurulacak sandıklardan birisi de, Ankarada Özbekistan Büyükelçiliğinde...

Bu kapsamda Özbekistan Cumhuriyeti Devlet Başkanlığı seçimini izlemek üzere uluslararası gözlemcilerin ülkeye gelmesi ve verecekleri rapor, hiç kuşkusuz oldukça önemli. Özbekistandaki mevcut geçiş yönetimi olası bir takım spekülasyon ve eylemlerin önüne geçmek ve bu noktada seçimlerin bağımsız ve tarafsızlığını uluslararası toplumun da görmesini sağlamak için daha önceki seçimlerde de olduğu gibi, bu seçimler için de çok sayıda uluslararası gözlemciyi ülkeye davet etmiş durumda.

Bu çerçevede, Özbekistan Merkezi Seçim Komisyonu 18 Eylülde, başta Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) olmak üzere, Batılı birçok demokratik kurum, insan hakları örgütleri, BDT, ŞİÖ vb. kurumlar ve 40tan fazla ülkeden 400 civarında gözlemciye kapıları açmış durumda. Bunlardan AGİT bir süredir çalışmalarını devam ettiriyor ve şu ana kadar da bir şikâyetleri, rahatsızlıkları söz konusu değil.

Özbek Halkı Shavkat Mirziyoyev diyor...

Kerimov sonrası ülkenin başına kimin geçeceği bu seçim sonucunda ortaya çıkacak. Özbek halkının buradaki temel beklentileri oldukça önemli: Güçlü bir ekonomi, güvenlik-istikrar, demokratik reform sürecinin devamı ve tüm bunları başarıyla-kararlılıkla gerçekleştirecek güçlü bir yönetim ve elbette liderlik.

Bu konuda da tecrübe hiç kuşkusuz oldukça önemli. Dolayısıyla seçim sonuçlarını büyük ölçüde tecrübe belirleyecek gibi. Bu noktada da ülkede yapılan kamuoyu yoklamalarında Kerimov döneminin ekonomi başta olmak üzere, izlenilen birçok politikanın arkasındaki mimar ismi Başbakan Shavkat Mirziyoyev (şu anki geçiş dönemi lideri) ön plana çıkıyor.

Özellikle de ekonomi, güvenlik ve komşu ülkeler ile geliştirdiği iyi-güçlü ilişkiler fazlasıyla dikkat çekici. Mirziyoyev döneminde blok dışı, dengeye dayalı, ülke bağımsızlığını, refah ve istikrarının ön planda tutan güçlü bir dış politika anlayışının devam edeceği hususunda en ufak bir şüphe görünmüyor.

Sayın Shavkat Mirziyoyevin ülke içinde tanınıyor ve seviliyor olması kadar, ülke dışında da itibarı ve tanınırlığı oldukça yüksek. Yeni bir lider olarak Özbekistan adına yeni bir sayfa açacağına kesin gözüyle bakılıyor. Bu noktada Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğanın Özbekistan ziyaretine yaklaşımı ve ortaya koyduğu kardeşlik oldukça önemli bir gösterge olarak kabul edilebilir.

Bu seçimlerin başta Özbek halkı olmak üzere, tüm Türk-İslam âlemine hayırlar getirmesi en büyük dileğimiz. Türkiye dün olduğu gibi bugün ve yarın da kardeş Özbek halkının yanında yer almaya devam edecektir. Bundan hiç kimsenin en ufak bir tereddüdü olmasın!

Kaynak/Source: